

ARBEJDSUDBUD 13. september 2023

DEBATINDLÆG

Dansk Erhverv misleder om mangel på arbejdskraft

Skrevet af

Gustav Elias Dahl

Senioranalytiker

Erhvervs- og arbejdsgiverorganisationerne skriger på mere arbejdskraft og taler om en decideret arbejdskraftskrise. Men mangel på arbejdskraft er en naturlig konsekvens af at være i en højkonjunktur – ikke et tegn på, at vi står med et strukturelt problem.

Kontakt

Senioranalytiker

Gustav Elias Dahl

📞 42 49 30 37

✉️ gd@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Dansk Erhverv har regnet sig frem til, at vi om 10 år vil mangle 130.000 medarbejdere. "Mangel på arbejdskraft er et alvorligt problem for hele Danmark," lyder det fra organisationen, der har lanceret en storstilet kampagne for at øge arbejdsudbuddet.

Beregningen er sidenhen blevet [kritiseret](#) af en række økonomer. Det er dog ikke bare regnestykket, men hele præmissen om langsigtet mangel på arbejdskraft, der er forkert.

Efterspørgslen på arbejdskraft tilpasser sig udbuddet

På kort sigt er det konjunkturerne, der afgør, hvor meget arbejdskraft virksomhederne efterspørger. I en lavkonjunktur er der højere arbejdsløshed, mens der under højkonjunkturer er mangel på arbejdskraft. Det er med andre ord helt naturligt, at virksomheder savner arbejdskraft, når vi er på toppen af et økonomisk opsving som nu.

De fleste økonomer er enige om, at beskæftigelsen på kort sigt bestemmes af efterspørgslen på arbejdskraft, men på den lange bane bestemmes af udbuddet.

” *Det er helt naturligt, at virksomheder savner arbejdskraft, når vi er på toppen af et økonomisk opsving som nu*

Analytiker Gustav Elias Dahl

Er der mangel på arbejdskraft, presser det lønningerne op – det svækker vores konkurrenceevne og fører til, at virksomhederne efterspørger færre medarbejdere. Er der omvendt mange ledige, kan virksomhederne billigere hyre ekstra medarbejdere og øge deres omsætning.

Med tiden tilpasser efterspørgslen sig altså arbejdsudbuddet, og det kan vi også forvente denne gang.

Regeringens målsætning om arbejdsudbud er allerede nået

Der findes ikke et optimalt niveau for arbejdsudbuddet – det er en subjektiv afvejning af politiske hensyn til for eksempel velfærd, privat velstand, skattetryk, ulighed og fritid. Uanset hvor meget vi øger arbejdsudbuddet, vil der altid være virksomheder, der melder om mangel på arbejdskraft og missede

ordrer, når økonomien er i højt gear. Derfor er det også meningsløst at sætte langsigtede mål for arbejdsudbuddet med en begrundelse om manglende arbejdskraft.

” *Tiltag, der påvirker arbejdsudbuddet, må vurderes på deres økonomiske og sociale konsekvenser – og ikke på arbejdsudbuddet i sig selv*

Analytiker Gustav Elias Dahl

Hvorom alting er, indeholder regeringsgrundlaget en målsætning om at hæve den strukturelle beskæftigelse med 45.000 personer i 2030, og siden valget har Finansministeriet allerede [opjusteret](#) den strukturelle beskæftigelse med 41.000 personer. Dermed er regeringens målsætning stort set allerede nået, men det har langt fra fået arbejdsgiverne til at skrue ned for ønskerne om yderligere arbejdsudbudsreformer. Det illustrerer netop, at der ikke findes et mætningspunkt for arbejdskraft.

At økonomien tilpasser sig arbejdsudbuddet, betyder selvsagt ikke, at øget arbejdsudbud er en dårlig ting per se. Hvis man for eksempel kan løfte nogle af de 43.000 unge, der hverken er i job eller beskæftigelse, vil det være en åbenlys gevinst, både for den enkelte unge og for samfundsøkonomien. Men tiltag, der påvirker arbejdsudbuddet, må vurderes på deres økonomiske og sociale konsekvenser – og ikke på arbejdsudbuddet i sig selv.

Vi må ikke tabe opsvinget på gulvet

Faktisk burde vi glæde os over, at det er arbejdskraft, der er den begrænsende ressource i vores økonomi. AE viste for nyligt i en [analyse](#), at andelen af danskere i den arbejdsdygtige alder, der er på offentlig forsørgelse, er den laveste i mere end 40 år. Der er næppe nogen, der ønsker sig ledige i hobetal.

” *Den vigtigste faktor for beskæftigelsen i 2030 er derfor, at vi ikke taber hele opsvinget på gulvet, men formår at fastholde de mange danskere på arbejdsmarkedet, der har fået foden indenfor de seneste år*

Analytiker Gustav Elias Dahl

Men lige nu vurderer Finansministeriet, at den faktiske beskæftigelse ligger omkring 100.000 personer højere end den strukturelle beskæftigelse. Med andre ord står omkring 100.000 danskere til at miste deres job som følge af, at konjunkturerne normaliseres i de kommende år. Det sidste opsving i 2000'erne har [vist os](#), at danskere på kanten af arbejdsmarkedet, der kom i job under højkonjunkturen, har langt større tilknytning til arbejdsmarkedet i dag end dem, der ikke gjorde. Den vigtigste faktor for beskæftigelsen i 2030 er derfor, at vi ikke taber hele opsvinget på gulvet, men formår at fastholde de mange danskere på arbejdsmarkedet, der har fået foden indenfor de seneste år.

Mismatch på arbejdsmarkedet er ikke det samme som manglende arbejdsudbud

Betyder det så, at al tale om mangel på arbejdskraft er noget vrøvl? Nej.

Der er dele af vores økonomi, hvor vi ikke ønsker at lade markedskræfterne bestemme efterspørgslen. Det gælder for eksempel i velfærden, hvor politikere vil sikre, at der er kvalificeret arbejdskraft til at dække borgernes behov i sundhedsvæsenet, ældreplejen og i daginstitutionerne. Og det gælder den grønne omstilling, hvor vi mangler faglærte, hvis klimamålene skal kunne realiseres.

Det er imidlertid ikke et problem, der kan løses ved at hæve det generelle arbejdsudbud, men gennem målrettede tiltag for at gøre netop disse fag mere attraktive. Her er manglen reel, og hvis ikke der gøres en aktiv indsats for at skaffe medarbejdere her, kan vi hverken sikre en ordentlig velfærd eller indfri klimamålene. Men det kræver altså noget helt andet end generelle arbejdsudbudsreformer.